

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ,
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К.Д. УШИНСЬКОГО»

Хмельницька гумантарно-педагогічна академія (Україна)

Юго Западний університет «Неофіт Рілські» (Болгарія)

Велікотирновські Університет «Св.Св.Кіріл і Методій» (Болгарія)

Харбінський інженерний університет (Китай)

Міжнародний Незалежний Університет Молдови (ULIM) (Молдова)

УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
21 листопада 2025 року*

DOI: <https://doi.org/10.24195/MIE2025>

УДК: 378.11+371.201+658.401.2

У677

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Сакалюк О. О. – завідувач кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Ручкіна М. М. – доцент кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Корнешук В. В. – завідувач кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка», д.пед.н., професор

Воронова С. В. – завідувач лабораторії якості освіти Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку, к. пед. н.

Рекомендовано до друку Вченою радою ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», протокол №8, від 25 грудня 2025 року.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

Управління та інновації в освіті: досвід, проблеми та перспективи:

У677 збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса 21 листопада 2025 року Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 145 с.

До збірника увійшли матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої управлінню закладами освіти, досвіду, проблемам та перспективам їх розвитку.

Науковці та здобувачі освіти висвітлюють питання щодо управління освітнім процесом в умовах розвитку інноваційного середовища та організаційно-психологічних аспектів менеджменту в освіті.

УДК: 378.11+371.201+658.401.2

© Університет Ушинського, 2025

СУЧАСНІ ПІДХОДИ НАУКОВЦІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Марина Малофєєнко, Україна

Професійний розвиток вихователя (педагога закладів дошкільної освіти) – стрижневий компонент сталого функціонування дошкільної освіти та підвищення якості освітніх послуг. У сучасних умовах трансформації освіти, цифровізації та викликів суспільного середовища питання безперервної професійної освіти, професійної компетентності й запобігання професійному вигоранню вихователів набувають особливої актуальності. Практичне забезпечення професійного розвитку вимагає поєднання теоретично обґрунтованих моделей і локально адаптованих технологій підвищення кваліфікації.

У Законі України «Про освіту» (ст. 18) [2] поняття безперервного професійного розвитку трактується як постійний процес навчання й удосконалення професійних компетентностей фахівців після здобуття вищої або післядипломної освіти, метою якого є підтримання та підвищення стандартів професійної діяльності протягом усього періоду трудової кар'єри.

У статті 59 цього ж Закону [2] наголошується, що професійний розвиток педагогічних працівників охоплює безперервну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації, а також інші форми професійного зростання.

Серед українських науковців і методистів, які робили вагомий внесок у вивчення професійного розвитку педагогів і вихователів, варто відзначити: А. Богуш – професійна компетентність і самовдосконалення як складові професійного розвитку вихователя; К. Крутій – інноваційна діяльність у закладах дошкільної освіти, форми методичної роботи з педагогами в ЗДО; Н. Маковецька – професійний розвиток фахівців закладів дошкільної освіти у сфері освітньо-оздоровлювальної діяльності; С. Мірошник – дослідження сучасних підходів до професійного розвитку педагога та самоосвітньої діяльності; М. Мирончук – дослідження з проблем професійного вигорання та методів протидії для викладачів і педагогів; О. Таран – дослідження з розвитку професійних умінь вихователів у дошкільних закладах та ін.

В українській педагогічній науці системне вивчення професійного розвитку педагогічних працівників активізувалося наприкінці 1990-х – початку 2000-х років у працях таких науковців, як: І. Бех, Н. Білик, Л. Даниленко, О. Пометун, Н. Протасова, О. Савченко, Т. Семенюк, Т. Самко, О. Шиян, О. Сухомлинська.

У сучасній педагогічній науці поняття «професійного розвитку особистості педагога» трактується як багатовимірне явище, що охоплює процеси самореалізації, професійного зростання, формування компетентностей і вдосконалення педагогічної майстерності.

Наукове обґрунтування концептуальних підходів до професійного розвитку педагогів подано у працях Н. Маковецької, яка розглядає дане явище крізь призму системного, особистісного, професіографічного, компетентнісного та акмеологічного підходів [1].

Системний підхід, на думку вченої, передбачає розгляд професійного розвитку як цілісної системи, у межах якої виокремлюються її структура, елементи та взаємозв'язки між ними. Кожна підсистема цієї системи (мотиваційна, когнітивна, діяльнісна, рефлексивна) функціонує у взаємозалежності з іншими та спрямована на досягнення очікуваного результату – професійної зрілості особистості педагога. Згідно з цією парадигмою, педагог виступає інтегральним суб'єктом професійної діяльності, який забезпечує її цілісність і результативність. Особистісний підхід у дослідженнях українських учених (І. Зязюн, В. Кремень, О. Савченко) розглядається як методологічна основа, що зосереджує увагу на розвитку особистості педагога як центрального суб'єкта освітнього процесу. У контексті професійного розвитку цей підхід трактується як орієнтація педагогічної діяльності на формування внутрішньої мотивації, рефлексивності, самосвідомості та свободи вибору у професійному самовираженні. Особистісний підхід, за Н. Маковецькою [1], поєднує різні напрями педагогічної діяльності довкола головної мети – становлення та розвиток особистості фахівця.

Професіографічний підхід розкриває професійний розвиток педагога як систему взаємопов'язаних дій, що відображають його професійну спрямованість, знання, уміння, навички та морально-етичні установки. Підхід дозволяє описати структуру діяльності вихователя як сукупність компонентів, які забезпечують його професійну компетентність і готовність до неперервної самоосвіти (Н. Маковецька, В. Хрипун та ін.). Саме професіографічний аналіз, за В. Хрипуном, створює підґрунтя для цілеспрямованого вдосконалення змісту професійної діяльності педагогів закладів дошкільної освіти [3].

Компетентнісний підхід, який став провідним у сучасній педагогічній теорії (О. Пометун, Л. Даниленко, Н. Білик), зосереджується на формуванні комплексу професійних компетентностей, що інтегрують знання, цінності, досвід та готовність до практичної діяльності. У межах цього підходу професійний розвиток педагога розглядається як процес набуття та вдосконалення компетенцій, необхідних для ефективного виконання професійних функцій і забезпечення якості освітнього процесу. Відтак компетентність визначається науковцями (серед них: Н. Маковецька, І. Зязюн) не лише як результат навчання, а як динамічна характеристика особистості, що постійно оновлюється та збагачується у процесі діяльності [1].

Акмеологічний підхід – один із ключових у сучасних дослідженнях професійного становлення педагога (О. Семенов, Л. Хомич, С. Максимюк), сутність якого полягає у спрямуванні освітнього процесу на досягнення педагогом професійної майстерності, творчої самореалізації та високих рівнів професійної компетентності. Згідно з Н. Маковецькою [1], акмеологічний підхід сприяє усвідомленню педагогом власних професійних цілей, формуванню рефлексивності, здатності до прогнозування власної кар'єри, готовності до безперервного самовдосконалення.

Узагальнюючи результати досліджень, можна стверджувати, що професійна компетентність є інтегральним показником професійного розвитку

вихователя, що охоплює його соціально-професійну спрямованість, професійно важливі якості, психофізіологічні характеристики та здатність до саморегуляції. Як зазначає О. Савченко, саме розвиток компетентності визначає динаміку професійного зростання педагога, його готовність до інновацій і гнучкість у реагуванні на освітні виклики.

Отже, професійний розвиток вихователів науковцями здебільшого розглядається як багатокомпонентний і динамічний процес, у межах якого інтегруються професійна компетентність, педагогічна майстерність, здатність до самоосвіти, рефлексивної діяльності та цілеспрямованого самовдосконалення. Узгоджена взаємодія цих складових забезпечує поступове зростання професійної зрілості вихователя, перехід від репродуктивного засвоєння знань до їх творчої інтерпретації, формування індивідуального стилю діяльності, здатності впроваджувати інновації та адаптуватися до змін у соціально-освітньому середовищі.

Професійний розвиток вихователя тлумачимо як динамічний процес особистісно-професійного зростання, що поєднує зовнішні соціальні вимоги з внутрішньою мотивацією до самовдосконалення, самореалізації та творчого оновлення професійної діяльності.

Література

1. Маковецька Н. В. Професійний розвиток фахівців дошкільних навчальних закладів у сфері освітньо-оздоровлювальної діяльності : [монографія]. Запоріжжя : ЗНУ, 2010. 484 с.
2. Про освіту : Закон України від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
3. Хрипун В. І. Професійний саморозвиток педагогічного працівника дошкільного навчального закладу у схемах і таблицях / для педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів. Черкаси: ЧОППОП, 2012. 25 с. URL: <http://ipro.com.ua/library/ attachments/article/273/>

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE DEVELOPMENT OF UNIVERSITY COMPETENCIES: RISKS, OPPORTUNITIES AND THE INSTITUTIONAL ETHICAL FRAMEWORK

Svetlana Rusnac, Republic of Moldova

Introduction

Digital transformation has become one of the key strategic directions in contemporary higher education, reshaping curricular processes, teaching practices, and assessment methods. In this context, the integration of artificial intelligence (AI)—particularly generative models—has become essential for the modernization of universities and their adaptation to a rapidly evolving academic and socio-professional environment [4]. AI provides new possibilities for supporting educational processes, yet its uncontrolled use may generate significant risks, such as

Секція 3	
GARAKANIDZE Zurab <i>A new challenge for Georgia's transport and communication security</i>	46
ДАКАЛ Алла <i>Спільні й відмінні чинники публічного управління у сфері освіти України та Польщі</i>	55
РУЧКІНА Маріанна, ТАН Цінцін <i>Підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів в умовах глобальних освітніх трансформацій</i>	58
ЯКУБОВСЬКА Олена <i>Управління закладом дошкільної освіти в умовах сучасних змін</i>	61
Секція 4	
БАРАБАСЬ Дмитро <i>Культура інновацій у закладах вищої освіти</i>	64
ГОРЛІЧЕНКО Марина, ЛЮ Даньдань <i>Інноваційний розвиток закладу освіти –вимога часу</i>	67
КНЯЖЕВ Ігор <i>Технологізація педагогічної освіти: інноваційний вимір сучасного навчання</i>	68
КОВІЛІНА Вероніка <i>The role of innovative educational technologies in forming teachers' readiness for inclusive preschool education</i>	70
МАЛОФЕЄНКО Марина <i>Сучасні підходи науковців до професійного розвитку вихователів закладу дошкільної освіти</i>	74
RUSNAC Svetlana <i>Artificial intelligence in the development of university competencies: risks, opportunities and the institutional ethical framework</i>	76
RUSNAC Svetlana, MUSIENCO Natalia <i>Modular approach to curriculum design: perspectives for quality enhancement and program internationalization</i>	79
ТЕЛЕМУХА Святослав, ПИПТЮК Олександр, САБАДАШ Ростислав, ПАВЛЯК Андрій, ІВАНОЧКО Наталія, МІЩУК Віталій <i>Метод проектів в навчанні студентів медиків</i>	82
ХРОМЕЦЬ Вікторія <i>Організація психологічної служби в закладах вищої освіти України в сучасних умовах</i>	87
ШАТНИЙ Сергій, ШАТНА Анастасія, РЕУТ Дмитро, БОЙЧУРА Михайло, СИДОР Андрій <i>Методологічні основи та дидактичні принципи індивідуалізованого навчання в сучасній освіті</i>	89
ШТАЙНЕР Тетяна <i>Інтеграція інноваційних підходів у зміст дисциплін дизайнерського профілю як засіб формування професійної компетентності майбутніх фахівців</i>	91
Секція 5	
БИКОВА Наталія, ТАТАРИНОВА Світлана <i>Трансформація системи захисту дітей в умовах воєнного стану в Україні</i>	95
БРЮХОВЕЦЬКА Наталя <i>Підготовка есе у системі формування мислячого здобувача та працівника-спеціаліста</i>	97
ВЕЛИЧКО Тетяна <i>Підготовка майбутніх педагогів до формування ціннісних орієнтацій у дітей старшого дошкільного та молодшого</i>	99